

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 februarie st. v.
9 martie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 8.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Să dăm carte poporului!

— O propunere pentru Români practici. —

Nu voi începe cu descrierea situațiunii politice, care este veritabila pricină a latenței noastre culturale.

Presupun, că cel ce va găsi vrednice de cetit rëndurile de față, va fi cunoscând destul de bine această cauză primordială.

Er pentru cel ce nu o cunoșce, nici nu sunt scrise aceste rënduri.

Acum o constatare : pe terenul politic pu putem face nimic.

Urmază inse, că și pe alte terenuri să stăm pasivi, cu mânilor în sin ?

Negreșit, nime nu va tăgădui națiunii române din monarhiă, cea mai sinceră admirațiune pentru laudabila stăruință cu care și-a întemeiat și-și întreține vro 3000 de școli din dare benevolă.

Faptul acesta inse, că dăm benevol un bir cultural, trebue privit astăzi ca un lucru de sine înțeles, pentru că trăim într-o lume ce neconținut merge înainte.

Acăsta activitate a noastră e un fel de activitate națională oficiosă, cum s'ar dice.

Vorba e, că ce facem noi din privată, din spontană inițiativă ?

Apröpe nimic ; ici-colea, din când in când câte ceva, de aci incolo pace.

Șcim bine, că rezultatele școlilor noastre populare sunt mai mult pe hârtie, pentru că in realitate poporul nu trage nici un folos din anii petrecuți la școlă.

Mai anțert ca militar aveam cea mai potrivită ocașiune a constată acest adevăr.

In Viena sunt doue regimente cu feciorime românească.

Unul e din Ardeal de pe la Alba-Iulia, celalalt din Bănat de pe la Biserica-Albă.

Sunt foarte mulți feciori la aceste regimente, cari de și umblară la școlă, nu mai șciu nici serie, nici ceti.

Forțe natural.

Cum voiți să mai șcie țeranul alfabetul, decă de când a eșit din școlă el nu mai pune ochii pe carte ?

E foarte evident, că școlele populare n'au nici un înțeles, decă copiii invetă curat pentru păreți, in

lipsa prilejului de a pune mereu in practică meșteșugul cetirii !

A întemeia școli, a ține pe băeți să invete carte și in fine a-i slobođi in lume, fără a mai purtă grijă de scopul invetăturii lor, e o muncă păgubitöre, pentru că-i zădarnică.

Pentru ce invetă poporul carte ?

Ca să putem tipări o statistică măgulitöre : că etă câte procente umblă la școlă ?

Séu ca să-și potă și țeranul zugrăvi numele din an in an dedesubtul vrunui act ?

Dar asemenea scopuri ar fi o copilărie.

Vorba e : ce dobândi i aduce lui astăzi la vârsta bărbăției, capitalul de muncă, de timp și de bani, ce cheltuisse el pentru invetătură ?

Cum voiți ca alți țerani să se mai încăldescă pentru școlă, decă cei ce au frecventat-o nu sunt in stare a da evidente dovedi de vro superioritate reală, de vr'un avantaj simțitor ca product pozitiv și direct al școlii populare ?

Minimul percent ce trece la școlile medii, nu intră, in această considerațiune ; dealtcum, cei ce trec mai departe au și fost de regulă la vro școlă elementară din oraș.

Decă, după ce vor fi isprăvit copiii cartea, li se va da puțința de a se bucură de facto de invetătura căștigată, atunci instrucțiunea va fi folositöre și imediat va atrage, cu o crescendă putere, pe băeți la școlă.

Dați copilului, junelui și omului întreg, prilejul să citescă cărți scrise in graiul seu prospët cămpenesc, ca să se convingă ênsuș și pe alții de binecuvântările instrucției și numai așa veți pune o temelie largă pornirii de cultură.

Astăzi, instrucția poporului e un lucru țepên și fără folos.

O bibliotecă populară are — într'o privință — o mult mai mare importanță decăt școlă întregă, care fără cea dintei e tot așa fără spor și fără lolos ca bunăöră o möră fără produse de măcinat.

E concludent dar, că trebue să ne ingrigim, ca pe lângă fiecare școlă de popor să punem noi temelia unui magazin de cărți séu bibliotecă, care va avé să devină cu timpul bibliotecă publică in sat pusă la dispoziția fiecărui țeran.

Va dice cineva că nu avem fonduri.

De ce nu ne-am pune noi cu toții pe muncă ca să facem bani și să putem înființă pretutindenii inceputuri de biblioteci populare ?

* Foile naționale sunt rugate a reproduce acest articol.

E lucru atât de greu acesta ?

Voi dovedi, că decă inteligența românească do-
rește în adevăr deșteptarea »nației«, — nu are de-
cât să dovedească și în prăcsă acest nobil dor pornit
dintr'un naționalism desvoltat.

Sunt doue drumuri foarte lesniciose.

Unul e colecta cu pretenții minime, altul sunt
petrecheri dese tot cu prețuri minime.

Putem noi presupune, că decă un Român cu
iubire de nēm găsește în cultura sa superiōră destulă
lăpădare de sine ca să apostolicască câteva ciasuri
cu o colectă, cerend dela fiecare conațional al seu
o singură libră (10 cr) pentru luminarea poporului
romănesc, putem noi presupune, ȃic, că se vor găsi
mulți Români cari să-i tĂgăduescă acest bagatel pen-
tru un asemenea scop ?

Dar ca să nu ridă așa cu chef vr'un ironic ce-
titor, am să-i iac o si plă și scurtă socotelă.

Să ȃicer., că în oraș se pornesc ase-
menea colecte.

Nu se vor găsi orce în fiecare localitate cel pu-
țin 50 de Români cari să dea o libră, o singură li-
bruță, pentru cultura »nației« ?

Negreșit, se vor găsi.

Ei bine, fiecare localitate dă 5 florini, o sumă
cu cari cumperi 30—50 de cĂrticele populare.

Acest numĂr ajunge pentru a pune fundamentul
unei biblioteci sĂteșci.

În fine 50 de oraș pot pune fundament la vr'o
50 de biblioteci populare.

Să ȃicem că colecta asta o facem în martie.

Acum cine să se supere tocmai așa tare decă
prin iunie i mai cerem o libră o prin octombrie
alta ?

Cui i pĂte fi cu neputința să dea trei libre la
an pentru cultura națiunii ?

În câteva momente poți colectă în cafenea, în
restaurant etc. o sumă destul de respectabilă.

Aceste trei colecte intr'un an, ajung pentru a
intemeiă 150 de biblioteci populare.

Lucrul e atât de simplu și atât de sigur, încât
decă se găsește în fiecare localitate ȃmeni harnici, în
o lună de ȃile putem împĂrți la vr'o 50 de sate vr'o
2000 de cĂrticele populare.

Intr'un an de ȃile am putĂ prevedĂ vr'o 150 de
sate cu 5000—6000 de cĂrticele.

Să se noteze că am pus cele mai mici proporții
în aceste esemple, pentru că decă trĂba se pornește
cu ȃrecare stĂruință, putem fi siguri, că intr'un an
s'ar putĂ împĂrtăși chiar 200—300 de sate cu 10000
—120.0 de cĂrticele.

Orcare Român cu tragere de inimă penru ina-
intarea nĂmului seu va înțelegĂ, fĂră mai multă po-
lologhiă, că scopul e nobil și mijlocul ușor.

Cel ce se rușineză să ia cĂla în mĂnă și să co-
lindeze o oră pentru cultura poporului, acela n'are
decăt să depună din a sa propriĂ pungă 5 florini
pentru acest scop ; ăr decă nici el nu dă nici nu stĂ-
ruește să stringă asemenea fonduri, atunci un astfel
de Român să tacă din gură și să nu mai ȃică că-i
zace la inimă cultivarea »nației« !

În fine cui i și pĂte fi rușile a stringe gĂlo-
gani pentru inaintarea poporului seu ?

De sigur numai ȃmenilor fĂră pricepere pentru
situația nĂstră excepțional de tristă și fĂră inimi pen-
tru cultura elementului de baștină a națiunii nĂstre,
numai ȃmenilor cari în viĂta lor n'au învĂțat nimic
și cari de pe la școlile mai înalte, în loc de inteli-
gență desvoltată, în loc de o caldă inimă romĂnescă,
ne-au adus vorba lui Eminescu :

... drept minte o sticlută de pomadă,

Cu monoclu'n ochi, drept armă bețșor de promenadă,

Veșteȃți fĂră de vreme, dar cu creeri de copil,
Drept șciinț'avĂnd în minte vre un vals de Bul-Ma bil,
Ăr în schimb cu-averea tĂtă vr'un papuc de curtezană ...
O te-admir, progenitură de origine romană !

Mijlocul cu petrecherile des repetate e pe aceeaș
basă.

Avem o mulțime de centre romĂneșci, cari tĂte
sunt doritĂre de petrecheri eține și bune.

De ce să nu arangĂm noi în fiecare
centru romĂnesc regulat pe fiecare lună 3—4 intruniri
musicale, literare, de jocuri sociale etc. cu program
scurt, variat și fĂră fumuri artistice ?

Să punem drept preț un fel de tacsă hotĂrită,
unitară, bunĂoră doue libre (20 cr.) de persoană.

ArangiĂnd aceste conveniri în casinele seu șco-
lile nĂstre cari esistă mai pretutindeni, astfel chel-
tueli nu sunt mai de loc.

Bine înțeles nu intruniri țĂpene, quasi oficiĂse
cari aspiră la »escelĂric în »virtuosități« ! și »capa-
citate« de musică seu literatură înțeleg eu, nu, ci
cimple conveniri cu un cĂntec-doue romĂneșci din
gură, pe pian, fluer, viĂră etc. cum se pĂte ; pe lângă
aceste o recitațiune derost seu din carte a vr'unui
product bun literar al autorilor nĂștri de valĂre, mai
pune apoi un joc social, o poesie etc. și lumea și-a
petrecut bine.

Se pĂte trĂbă mai ușoră, — mai plĂcută și mai
ețină ?

Noi cari sĂntem avisați la puterile nĂstre pro-
priei, noi popor sĂrac și nedreptĂțit, nu putem să ne
spriginim cultura decăt pe asemenea cĂi.

Convenirile pomenite pot fi de cea mai binetĂ-
cĂtĂre influență pentru societatea nĂstră.

Nu e pĂgubitĂre lipsa de orce înțelegerea co-
mună, de orce apropiere ce continuă a domni în
cercurile nĂstre romĂneșci ?

Noi RomĂnii de aici, cari cu toții împreună în
față v. rilor primejdiĂse ce ne incungurĂ ar trebui
să ne simțim o singură, mare și bine consolidată fa-
mă națională, noi ne risipim în tĂte pĂrțile și par-
ci radins ne evitĂm unii pe alții și pentru mici
miserii ne dușmĂnim chiar.

E bine așa ? E frumos așa ?

De ce să nu spargem noi odată ghițĂ ce ne
ține înțepeniti și de ce să nu p. mĂvĂm cultura po-
ului cultivĂndu-ne tĂ odată pe noi pe una și pe
ceas cale ?

Noi cari în intrĂga monarchiă, — de și sĂntem
un popor compact de 3 milioane de ȃmeni, — nu
avem decăt 4—5 gimnasii romĂneșci și o singură
școlă superiĂră pentru educațiunea fetelor nĂstre, noi
decă mai ținem ceva la cultura națională, avem da-
toria ca și din petrecheri să facem școlă, dar negreșit
școlă plĂcută.

În fiecare centru romĂnesc convenirile sociale
pot deveni centre cultivĂtĂre.

Un ciclu de vr'o 30 de conveniri musicale-lite-
rare, în cari se cultivă musica originală romĂnescă și
în care publicul învĂțĂ a cunĂșce pe literații nĂștri,
parte prin lectura operelor lor, parte prin împĂrtă-
șirea biografiilor lor etc., un asemenea ciclu ajunge
pentru a deșteptĂ interesul și gustul de celire, pen-
tru a pune temelie cunoșciinții și mĂndriei naționale.

Concertele ce le aranț am noi în ziua de aȃi
1—2-ori în an nu pot și nu vor da niciodată un
spor real de cultură națională, pentru că sĂnt nena-
turale față de impregiurĂrile nĂstre, sĂnt strĂine pen-
tru noi.

Inteligența altor națiuni, care posedă averi mari
materiale, care are venituri grase și care are o pri-
sosință de artiști, aceea pĂte să și permită luesul a
nu cercetă, decăt concerte »faine« în cari se cheltu-

eșce mult, se cască grozav și astfel se petrece puțin, puțin de tot, ca în toate petrecerile silite.

Nu e ôre ridicol când vești, că și prin orașele noastre apucă ômenii să copieze pe străini și se pun să »bată pe pian« pe Wagner (săracul!) etc., ca să pôta da ocașie vr'unui diletant a face »furores« ?

Dar bine, ve plătește publicul românesc ca să-i dați »furores« ?

Chiar cu risicul de a-mi atrage fulgerele vr'unui artiste fără ghixeri și prihană în pian, eu țin, că musică dalde Richard Wagner e tutti quanti, nu e pen-tru noi.

Numai că e musică greoă, dar e străină pen-tru noi și numai ômeni cu întinse indeletniciri mu-sicale încep a găsi plăcere la asemenea musică.

Dacă prof. Schmeks găsește potrivelă să învețe pe tinerul său pe dra cutare să cânte niște uverturi etc. despre cari specialiștii cred că sânt estetice, de aci încă nu urmază, ca cutare să vină și să între-țină publicul cu o musică nepricepută.

Câtă lume românescă nu cască din totă puterea fălcilor, când i »bați la pian« câte o nesfârșită to-roielă »clasică« !

De câte ori nu vești ômeni cari-ș dau aerul de cunoscători în ale muzicii, că urmăresc cu luare aminte mișcarea degetelor celui ce sună și de aci mi țî-l judecă !

Cunoscători de artă !

Acî îmi aduc aminte, că venise la mine în Viena odată un om, dealtecum foarte respectabil, și me rugă să-i arăt monumentele de artă ale capitalei.

În fața statuei ecuestre a arhiducelui Carol de Lotaringia (Aeusserer Burgplatz) întreb pe tovară-șul meu :

— Dar cum găsești statua ?

— Frumôsă, că deu tare-i frumôsă; dar îmi spunea prof. meu, că valoarea artistică a acestei sta-tue stă 'n cîoda calului, pentru că, uite, vești statua întregă se spriginește 'n cîoda calului ! . . .

Câtă lume ce-și dă aerul de cunoscători în ale esteticii, nu judecă tot astfel și valoarea muzicii !

Publicul nu se sue la artiști, ci aceștia trebuie să se cobore la public decât vor să-i facă plăcere adevărată și nu simplă paradă cu arta lor; asta e o lege naturală și atât de adevărată, încât totă ceta artiștilor nu o pôte schimba.

Cine n'a observat în concertele noastre, că de câte ori diletantul mai lasă pe Beethoven, pe Haydn în pace și începe o doină de dor, sala întregă se mișcă, suride, se înveselește și cu vedită însuflețire aplaudă din gură, din mâni și din picioare ?

Dovadă destul de palpabilă, că musica acêsta deschide inima publicului nostru.

Nu e dar greșit a întreține publicul nostru în desfătări, pentru care-i lipsește or ce pregătire și or ce simțire ?

De acest fapt trebuie să ținem socotelă.

Avem noi Români adî compoziții românești, cari pentru noi au o valoare netăgăduit mai mare decât toate celebritățile străine.

Să ținem deci sêmă de fasa culturală ce o tra-versăm acum și să nu încercăm a aduce pe Hima-laiă său pe Davalagiri în Bănat său în Ardeal, pen-tru că e o muncă ridicolă și mai ales zădarnică.

Se vor fi aflând negreșit și între noi mulți ômeni cu pretenții esaltate, pe cari o doină verde dela munte său o prosă câmpenescă d'al de Creangă, Gane, său o pagină națională din Bălcescu, Ion Ghica etc. n'au să-i mulțumescă, er prețurile minimale au să-i țînă departe de petreceri în cari nu pot face »furores« cu cheltueli ametițore.

Partea cea mai mare dintre noi, care șcie bine

că nu sîntem decât un popor asuprit și sărac, că-ruia nu i se șede bine să facă cheltueli mari pen-tru petreceri ce se pot arangia destul de plăcut și cu pa-rale puține; partea Românilor care ține mai mult la o convenire simplă românească, fără șlepuri și clacuri, dar și fără găuri în pungă, acêsta parte de Români cu dragă inimă se va adună în fiecare lună la țile hotărîte să petrecă câte o sêră împreună așa mai sans facon, verde româneșce.

Cui nu-i place, sănătate bună !

Să facem erăș o aprocsimativă socotelă.

Să ținem, că avem cel puțin 20 de centre ro-mânești în cari s'ar găsi ômeni destoinici de a iniția și conduce cu rîvnă asemenea conveniri sociale.

Să ținem mai departe, că în fiecare centru se adună lumea odată pe săptămână.

Ca să nu ținem vorbă mare, să presupunem — cu aprocsimație — că la fiecare convenire răspund 50 de persoane à 20 cr. face 10 florini de fiecare con-venire.

Astfel fiecare centru românesc face pe lună 40 fl.

Să ținem, că ciclul acestor conveniri ține dela octombrie până la april, atunci fiecare oraș produce 240 florini, er 20 de orașe vor da aprôpe 5000 flo-rini în vr'o 5 luni de țile !

Din acêsta sumă se pot abonă aprôpe 500 de țiare mari românești à 10 fl. la an.

Prin urmare pe o cale întemeiam într'un an de țile 150 biblioteci populare și pentru 500 de sate abonăm 500 țiare !

Disprețuescă cine pôte un asemenea spor ! E evident, că în tot calculul am luat proporții minime. Se vor găsi sute și mii de ômeni cari în loc de 20 cr. vor da mai mult, precum peste tot proporțiunea contribuenților etc. pôte crește enorm, decât vrem noi enșine !

În în tesă generală: decât societatea bună ro-mânească vrê să spriginescă cultura poporului, mijlôce sînt multe și lesnicioșe.

Vorba e să se găsescă în fiecare localitate Ro-mâni harnici și totă trêba se va face ca prin glumă.

Ca petrecerile amintite să pôta atrage lume multă și cultă, junimea românească ar trebui să conducă enșas aceste conveniri.

Ca trêba să se facă curênd și cu spor, propun să se constituescă comitete de inițiativă în orașele noastre mai de frunte d. e. Sibiu, Brașov, Cluș, Lu-goș, Arad etc. etc., care să se însărcineze cu gerența acestei afaceri pentru Români din diecesele respective.

Aurel C. Popovici.

V i e ț a.

Vieța sêmână c'un munte
Pe care veseli ne urcăm,
Dar după care jos ne dăm
Impovărați de chinuri crunte.

Cu cât mai sus pe el te sui,
Să mai culegi o flôre ancă,
Prăpastia, din culmea lui
Ți se deschide mai adâncă.

Cu cât te urci pe firul vieței
Și-o țî să mai trăești ai vrê,
Ți se 'ntărită mult mai grea
Durerea, 'n toiul bêtrâneței.

Dar fie muntele colos,
 Ér vieța cât de lungă fie,
 E mai frumoasă flórea jos,
 Și diua in copilărie !

Th. M. Stoenescu.

Sóre cu plóie.

— Novelă. —

(Urmare.)

Vieța asta e un val mare, — omul e notător pe cel. Unul trece mai norocos, altul dă in vârtej. Unul scapă, altul se cufundă. Dar nu-i al nostru meritul totdeuna, că scăpăm. Când ți-i mai reu, vine un alt val; te apucă in puterea lui, te duce și te aruncă pe mal.

Pe Marta o a luat acest alt val, și o a aruncat pe alte ape. Ea, pe brațul bărbatului a uitat pe tinerul locoteninte cu totul. Cum dispar stelele de lumina sórelui, așa a dispărut suvenirea dragostei dintăiu la lumina dragostei de apoi. Când își aducea aminte, i se părea o jocărie, o copilărie.

Dar el n'a uitat-o.

Ba — ni-se pare mai scump odorul pierdut, decât până ce-l aveam.

Ea-l incugiurá, dar el o căută, in tot timpul și 'n tot locul. La promenadă, in societate, la teatru, la bal séu la biserică — unde érá ea și el.

Și dílele, odată senine, prinserá a se 'nnorá, și norii a se 'ncărcá.

Și față cu furtuna ce se prevedea, Marta stătea ca incremenită și nu putea ajutá.

Vieța și purtarea ei, umbletul, vorbele, zîmbetul; până la cea mai mică mișcare a ei — erau corecte și corespundătoare legilor morale, și tuturor recerințelor vieții sociale. Érá ispitită, dar ea érá stâncă de granit, in care se frângea ori ce ispitá.

Lumea vedea și șciea; și virtuțile Martei, și traiul ei serviau de model. Și ea se 'ncredea in Dđeu, care singur vedea in internul ei, și sperá că adevărul și dreptatea va invinge odatá.

O! dar de câte ori nu se 'ntemplá, că adevărul și dreptatea — de ceta cea grósă a fără-de-legilor, și de ceta slăbiciunilor și a patimelor noastre, — nu se ved. Și Dđeu nu face minuni pentru voia noastră.

Marta érá model de virtuți. — Asta o șciea lumea, singur bărbatul nu o șciea. El nu se mai incredea; și totá fapta ei o tlecuiá; érá între ómeni tot ce vedea i se păreau semne de hulă și de batjocură, indreptate in contra lui.

Glume, zîmbete, mișcări — tóte i se păreau niște sulite, niște ace menite lui.

Din séra acea fatală de bal, nu mai avú dí bună. Și un gând il frémántá in continuu: a scapá de acéstă suferință cu ori ce preț; dar calea de scăpare nu o aflase încă.

S'a reținut mult, își ascundea durerea cât putea, — dar adese, chiar fără voie, Marta érá espusá totuș unor chinuri de mórte. Și cei mai de aprópe șcieau să-ți spuná, că pe Marta o poți vedé adese cu ochii plânși.

Căci intr'adevăr: a plâns sêrmána soție cât pot plânge ochi de femeie; dar ángerul păcii, farmecul dragostei, nu și le-a putut plânge îndérét.

Dintăiu a plâns. apoi a blăstemat, — dar in zădar. Și-a plâns sórtea, și a blăstemat cea dintăi rađa a amorului ce fu stîrnitá in sufletul ei de un om ce n'are milă de ea; dar sórtea érá neinduratá.

Amoresul de odatá devenise un persecutor pentru ea, — și ea il considerá ca pe un mișel; dar el nu vedea, nu auđiá, și nu crută.

L'a incungiurat, l'a contemnat, s'a inchis in odaia sa díle 'ntregi, — érá el nici nu o a incungiurat, nici o a contemnat, nici s'a inchis.

Și-și iubiá bărbatul sêrmána, il iubiá cu atât mai tare cu cât il șciea mai nefericit, și cu cât mai tare, se vedea perđendu-i increderea și dragostea.

Și vedea că atáta bunătate, credință și dragoste — n'are rêsplatá.

Omul, in durere ca și in spaimă — se decide la lucruri cutezate, necređute, adese nebune.

Și Marta — de fire energicá — gândi și resgândi și se decide la un pas.

Scrise un bilet, chieamá un servitor, și după ce-l ceti și-l mai receti, il sigilá și-l trimise la poștá.

Un pas hasard și — póte fatal.

Voia să vorbescá cu el, cu Cornean, care singur o face atât de nefericitá; și el va avé, trebuie să aibá, bunul cumpêt, séu bărbăție, séu milă de suferința ei.

Deci i scrise biletul, și-l trimise. — Intențiune bună pe cale fatalá.

Dupá ce trimise epistola, își făcú toaleta, solidá și modestá, deschise tóte ușile in drépta și in stânga, și se preumblá prin tóte odáile.

Érá spre sérá — o sérá de érná, — și pe-afară suflá un vânt iernatic, rece și neprietinos.

Marta áșteptá cu nerábdare, — și mai peréndá odáile, când incóce, când incolo, ca și omul ce nu e sigur de ceea ce face.

Cole la un timp, se auđi băténd in ușe, și intrá locotenintele Cornean. Imbrăcat in serbátóre, cu față aprinsá, peptenat la modá.

Dómna Cetan státea in piclóre in mijlocul odáiei, naltá și maiestósá.

Locotenintele pași doi pași nainte și stătú. Voi să începá vorba, dar dama pași doi pași și începú ea: — Dle locoteninte, timpul imi e mësurasat pe cinci minute și vorba pe câteva cuvinte...

Tinerul se inchiná naintea ei — érá ea continuá:

— Dta, cu voie séu fără voie — me persecvezi și — eu sufér. Bărbat și cavaler, dta vei șci ce e datoria dtale. Am đis cândva și mai repétez: aș dori să te pot stimá până voi trái!

Dómna Cetan se trase doi pași îndérét. Tinerul voi să đicá ceva, dar ea scóse un orologiu, privi la el, și-l intrerupse.

— Permite-mi dle să te rog — timpul meu a trecut...

Tinerul își bătú călcăiele, apoi salutá și eși.

Marta remase singurá — infricatá órecum, dar ușurată.

Ínima-i bătea, ca și celui ce furá dintăiu in vietá, și tot trupul i tremurá.

Și stătú și cugetá la ceea ce a făcut. Un pas mare și cutezat, póte norocos, póte fatal. — Bine a făcut, reu a făcut?

Simțiá că jucase hasard.

S'a pus la mésa de joc, a luat o carte in macao, și a pus o sumá mare, enormá, póte tot.

A inchis ușile, s'a desbrăcat in negligé, și s'a pus pe un divan, și érá a cugetat.

Inserase deja și vântul așa de pustiu se auđiá pe sub ferestá!

Odatá se auđirá niște pași aspri. Marta tremurá totá, și sári in piclóre.

Érá el. Bărbatul, pe care atáta-l iubiá, și de care așa tremurá.

Maiorul intrá in odaia sa. — Marta státea lângá o mësută și ascultá.

UN SALTO MORTALE.

El merse repede spre un cuier, apoi se apropiă de mēsa de scris, și ȳră merse la cuier.

Marta stătea și ascultă.

Maiorul avea obiceiul, că sēra, după ce viniă acasă — intră la Marta; dar de astadatā n'a venit.

După câteva minute intră la el un servitor: dar se auđi glasul maiurului, aspru și rēstit: Așteptă.

Servitorul ȳise ceva, dar maiorul deveni furios, și servitorul eși afară.

Marta tot ascultă, și așteptă. — Ce mai șciea ea ce așteptă? Il așteptă pe el, sēu așteptă furtuna.

In sufletul ei se vīrise frica unei fapte reu sēvērșite; și sub acēstā frică ȳră slabă și neputincioasă.

Maiorul nu s'a culcat de loc. A trecut ȳece — unspredece — douespredece ore din nōpte — dar el ȳră trēz, și umblă prin odaie in sus și in jos.

Dincolo de ușe ședea ea, lângă o mēsuță, trēzā — și plāngea. — O ușe despārțīā doue suflete bune și iubītōre, și suferiau amēndoi cum pot ōmenii suferi.

Pentru că ōmeni sūntem; a greșelelor și a deșertăciunilor!

Marta suleri starea asta până la međul nopții; dar in tot minutul mai aspru i pārea glasul cel nendurat al conșciinței, ce pārea că ȳice: femeie, tu ai greșit.

Intēlnirea cu locotenintele Cornean apēsă pe sufletul ei ca o pētră de mōră. Tot minutul o apropiă cātră convingerea că nu bine a făcut.

A calculat sērmana: cât de bine va fi dēcă va reuși; dar n'a cugetat destul la urmārile ce pot urmā.

Conșciința, credința și onōrea ei — sus, ca totdeuna, — dar o greșelā noaă — cu urmārī mari.

Și sērmana femeie — aducēndu-și aminte de acēstā greșelā — conșcie de datorīa ei — cu lacrāmī in ochi, cu greul greșīților in suflet, — dar cu un pic de speranță āncă in dragostea bārbatului, mai mult inse in mila lui Dȳeu — se sculă, se apropiă de ușa bārbatului, și voi să intre la el.

Dar ușa ȳră închisă.

Marta stătū un minut, numai unul, apoi se n-tōrșe indērēt.

Un simț a simțit, ce n'a cunoscut in veci. Singurā nu-și șciea da sēmă de ceea ce simte. ȳră simțul indignațiunei, și n'avea dreptul a se indignā; ȳră un simț al rușinării, — ea nu se simțīā demnā de acel simț, dar pārea justificat. Onōrea ei de femeie, credința ei ca consōrtā, ambiția ei — provocate. Tōte prav și cenușe...

Se porni indērēt. Dar cānd ȳră la un loc, glasul cel cumplit al conșciinței ȳră i strigā: femeie, tu ai greșit.

Și ȳră a stat, și ȳră a pornit indērēt.

(Incheierea va urmā.)

V. R. Buticescu.

S o n e t.

— După Petrarca. —

Pȳrul »ei« frumos de aur ȳră resfirat in unde,
Incurcat de miu de noduri, ce te farmecă să mori;
ȳr privirea rātăcīndā a ochilor arȳetori
Iș perduse șirețīa și nu me putea pētrunde.

Pe față-i se vedea urma doioșiei neinvīse
(Nu șciu vrut-a să me n'șele prin o prefăcătōrie?)
Vēđēndu-o me cuprinse a amorului beție
Și de focul mistuirii pieptu-mi ȳrăș se aprīne.

De pe mers pārea un ānger, nu ființă murītōre;
Resfirā atāta farmec cu vocea ei vibrātōre,
Cāt te avēntā in ceruri uitānd că ești pe pāmēnt.

Ce vēđui a fost un spirit, sōre viu cu rađe blānde,
Ce adāncul cel mai tainic al inimei il pētrunde,
Lāsānd rane sāngerānde ce nu au medicāmēnt.

Ioan Bocanici.

De originea și anticitatea numelor geografice și istorice.

III.

Fiind că acēsta e o materie, cu care până acuma la noi nu s'a ocupat nime mai din adins, — să vedem opiniunile altora cari au produs opuri fōrte mari prin studiul de acēsta materiā.

M. Bullet, primul profesor regesc și decanul facultății teologice dela universitatea din Besançon, in prefățiunea opului seu »Memoires sur la langue celtique« cap 6. ni spune:

»Pāmēntul s'a impoporat prin o progresiune, pe nesimțite. Familiile diferite, ce compuseră genul omenesc, și cari — dēcă putem ȳice — după confusiunea dela Babilon s'au despārțit una de alta, fiind că in locurile unde se aședarā la început, se aflarā prē indesate. Ce s'a intēmplat atunci? Unele ramuri din aceste familii pāsīrīră locuința comunā, ce nu putea a le mai cuprinde; ele innaintarā pe pāmēnt, de partea, care nu ȳră impoporatā și se aședarā un ram lângă un arbore sēu o pădure, altul lângă un țermure de rīu și altul pe un munte etc. Cānd aceste ramuri se renturnarā la locuința pāsīrītā, ca să vedā de pārīnți și de amicii lor, și cānd aceștia îi intrebau: Cā unde ve aședareți? ele respondeau: lângă arbore, la țermul rīului, pe munte etc. Astfel aceste locuințe noue nu erau cunoscute decāt sub numele: lângă arbore, la țermul rīului, la munte.

ȳcā pentru ce se șcie acuma, limba ce au vorbit-o primii locuitori ai unei țeri; prin numele unui oraș, unei cetăți, unui sat trebuie să cunoșcem situațiunea lor; prin numele de munți, de păduri, de rīuri asemenea trebuie să cunoșcem figura, natura și calitatea lor, pentru că numele ce s'a dat, insēmnā aceste.

Acești locuitori dela început, pe cari noi îi urmārim in calea lor, nu cunoscūrā decāt vecinătatea lor. Intr'un spațiu așā de mic e rar ca să se ale doue situațiuni absolut asemenea față de varietatea strāordinariā, ce domneșce in naturā. Dēcă se aflā situațiuni asemenea, naturalmīnte au fost siliți să punā numiri asemenea, dar confusiunea s'a incungiurat punēnd cuȳinte sinonime, pentru că in limbele cele vechi e un numēr fōrte mare de cuvinte pentru de a numi tot acele lucruri, p. e. apa la celți a avut fōrte multe numiri.

Și dēcă ađi se pare, că vre un nume nu coresponde pe deplin situațiunii, trebuie șciut, că numele nu marchēzā totdeuna situațiunea de ađi, — inse, că numele nici cānd nu smīteșce de a arātā situațiunea vechiā. S'au intēmplat schimburi considerabile in lume. Pādurile dese ađi sūnt cāmpii acoperite cu bucate. Lacurile, mocirlele secate ađi sūnt pāsuni grase. Rīurile și-au schimbat albia, patul lor. Mārile ēnșele nu au respectat țermurii lor; orașele, cari cāndva erau indepārțate de rīu, ađi stau la țermul lor. Până ce Ravena in Italia ȳră un port de mare, fōrte frecventat, ađi zace afund in țērā.

Ați se pôte respinge vr'o etimologie ca și neprecisă, pentru că nu e în acord cu starea prezentă, înse uneori prin monuminte vechi, altădată prin esaminarea teritorului se pôte vedé chiar, că acea etimologie cândva a putut să fie adevărată.

Ací nu pôte să fie vorba decât despre locuințele vechi și nu despre orașe edificate mai târziu prin atari demnitari căpătând numele acestora; nici despre orașele, pe cari Românii — după ce le-au supus imperiului lor — le-au deobligat, ca să primescă un nume nou, și în fine, nici de acele, cari s'au edificat după aședarea creștinismului și primiră numele vre unui sânt. Aceste locuințe nu sânt în număr mare, și nu e greu de a le deosebí de cele vechi.

Se credea de mult, că Românii, după ce au subjugat națiunile străine, au făcut schimbare în numele orașelor și vecinătăților lor. Acesta opiniune e falsă. Ei au dat nume romane orașelor celor nou zidite, ăra celor aflate numai numele le-a romanisat, punând la nume o terminațiune romană.

Trebue de a reflectá la dificultatea ce se află schimbând numele, ce un popor s'a îndatinat de a da unui loc. De altmintrele, se va vedé din descripțiunea etimologică, că aceste nume, pretinse de a fi latine, însemnă așa de natural, situațiunile în limba celtică, cvalitatea locului, și nimene nu se va puté impededá de a le cunóșce de nume celtice, galice, bretone, baschice lăsând numai terminațiunea, ce Românii au arătat-o la capétul numirilor, pentru ca ei să nu vateme analogia limbei lor . . .

Istoria vechiă ne arată mai multe orașe fondate prin colonii feniciene și grece. Noi cetim, că națiunile vechi, puțin indestulate cu locurile pe unde s'au aședat, au pornit cu arma în mână, ca să caute locuri mai buni. S'au vedut popóre devenind foarte numeroșe pentru ca să pótă trăi în unele pregiururi neroditoare, și trimițând generațiunea mai tineră ca să caute locuințe sub o climă mai fericită. — Tóte aceste impoporări s'au făcut prin colonii, tóte aceste mișcări ale națiunilor sânt cu mult mai posterioare timpului despre care vorbim aci.

Italia și Spania debunăsēmă nu erau fără de locuitori, când fenicienii și grecii veniră de a-ș face aci aședăminte, pentru că istoricii — cari ne-au conservat numele coloniilor, ce aceste popóre, adecă: fenicienii și grecii le fundară în regiunile Italiei și ale Spaniei — ne spun asemenea, că aceste popóre făcură legături, societăți cu locuitori, pe care îi numesc: Aborigines (locuitori dela început,) născuți pe acel pământ.

Transmigrarea locuitorilor vechi, adecă a Aboriginilor aparține unui timp și mai vechiu, decât acela, în care se aședară coloniile feniciene și grece. Acest timp ne interesază pré mult, pentru că încă în acest timp s'a pus fundament pentru crearea poporului român vechiu.

Dr. At. M. Marienescu.

Doine din Bucovina.

Frunșișoră de-aleor,
Plânge-me maică cu dor!
La cătane m'a luat,
Când ogorul nu-i brăzdat,
Când eram să-l ușurez,
M'o 'mbrăcat în straie verđi.
Pe mine unde m'o dus,
Tot m'o dus și m'o mai dus,
Unde nu-i firuț de grâu,

Numai sânge până 'n brău;
Unde nu-i fir de mălai,
Numai răcnite și vai;
Unde nu-i fir de săcară,
Numai sânge până 'n scară;
Unde nu-i fir de odos,
Numai morți polog pe jos.

Pentru tine lele hēi,
Mi-o perit erva pe văi
Și polog de nuoe clăi;
Pentru tine fa Dénă,
Mi-o perit erva 'n poenă
Și pentru tine fa leliță,
Mi-o perit erva 'n căpiță.

Și de-ar arde curtea 'n dos,
Unde-o tuns pe cel frumos,
Dacă-ar arde curtea 'n față,
Unde scriu domni cu mustetă,
Și de-ar arde curtea 'n fund,
Unde stau domnii și tund.

Frunză verde de dudău,
Șapte mori sânt pe păriu,
Unde macină tot grâu,
Macină grâu și săcară,
Ce-o turnat puica de-aseră;
O dat plată la morar,
Ca să-i macine 'n satar,
Ca să-i facă-o ađimioră,
Coptă 'n sín la subsuoră,
Cu foc dela înimioră.

Șcii bădiță ce-am grăit,
Când ne-am dat noi la iubit.
Părinții ne-au dăruit,
Dușmanii ne-au despărțit;
Mi-o dat mama doue vaci,
Să me las de ceilalți dragi,
Eu atuncea m'oi lăsă.
Când maica lor va numără,
Câte frunđe-s p'un stejar,
Cată erva-i 'ntr'un hotar,
Câte frunđe-s pe un nuc
Și câte pene pe-un cuc.

M'am uitat într'o fântână,
M'am vedut fată ketrână,
M'am uitat într'o găletă,
M'am vedut fată gușetă.

Frunză verde trei masline,
Eu me duc puica remâne,
Ce să fac s'o iau cu mine,
Batăr vro doue trei țile?
Batăr calea jumătate,
Ca să nu-mi pară departe.

Cătăni-aș cătăni,
Numai pușca de n'ar fi,
Pușca și oțelele,
Mi-o mâncat și șelele,
Patronașul și ghițelul,
Mi-o mâncat și suflețelul.

C e e v i e ț a ?

— Fantasie de post. —

Dacă te-ai născut, vei muri: viața nu e decât o bătă, acompaniată de suferință și pe care nenorocirile ți-o cântă sub masca ipocrisiei, pe tonurile cele mai melodișe; pe care falsitatea ți-o spoșce de sus până jos; speranțele îți fac chinurile mai dulci și mărta în urmă îți cântă o serenadă de jale, spunându-ți că tot ce ai văcut nu a fost decât spoielă, tot ce ai simțit nu a fost decât iritațiunea momentană a sângelui și că numai aceea ce-ai suferit a fost adevărat.

Poate vei dice, că tu ai să faci excepție dela această regulă blăstemată; că n'ai să fii nenorocit ca ceilalți și că n'ai să suferi miseriile vieții ca dâșii? Te înșeli! Toți de o potrivă în această lume își vor lua partea lor de fericire, și toți vor gusta din nenorociri. N'a fost, nu este și nici că va fi vr'odată o ființă care să trăească fără suferințe și care când va muri, fie într'o vârstă cât de înaintată, să nu regrete de viață.

La aminte la ce-ți voi spune și gândește-te dacă nu e mai bine să mori înainte de a te naște! Și nu crezi că dacă ești avut, ai să fii fericit? O! nu; din contră sunt multe fericiri simple pe care un avut nu le poate cunoaște și sunt foarte multe suferințe, pe care le îndură fără inșe a se plânge. Să admitem, că în copilărie n'o să ai nici un necas, că părinții tei neavându-te decât pe tine, au să te iubescă, satisfăcându-ți toate capriciurile. Ei bine, tocmai aci e reul: tu când vei deveni mare, și când părinții tei nu vor mai fi pentru a te consilia decât e bine său nu de a face cutare faptă, tu te vei lăsa fără grige în curentul corupțiunii; care va sfârși prin a-ți perde averea și sănătatea. Căci trebuie să știi, că ori cât de mare stare vei ave, trebuie ca odată să se sfârșescă. Ce faci în cazul acesta? Devii nenorocit, și numai având bani, începi a suferi.

Să admitem, că ai stare mare, părinți buni și că te însori cu o fată frumoasă, care poate pentru că tu vei fi urit, te va schimbă cu un altul: și etă un trai cu spini! Aveți să ve certăți mai în fiecare și și la urmă veți sfârși prin divorț.

Să admitem, că ai să fii și tu frumos și că aveți să ve luați din amor. Cât crezi tu, cât are să dureze această dragoste? Atât până ce dâșna se va sătura, căci trebuie să știi, că femeia e care se plictisește mai întei cu atâta prosă. Pentru dâșna, a-și iubi încă bărbatul după un an de casnicie e o nebunie curată. Tu o vei iubi înainte, ea are să fie indiferentă, așa că etă-te din nou nedericit.

Să admitem o excepție! (Ea inșe acuma ca avută nu este decât o ficțiune. Nici un cas nu s'a văcut până acuma ca acesta.) S'admitem, că ea te va iubi întotdeauna, că tu o vei iubi asemenea și că nici un nor nu are să ve turbure casnicia. Ei crezi, că de astadată vei pune mâna pe fericire? Te înșeli! Îți vei iubi nevastă, nu te contradic. Te va iubi și ea, nu contest nici această, inșe cu toate aceste are să fie un ce care îți va amări o parte din viață: O sócră gâlcevitoare, un copil neascultător său o fată care-ți aduce necinste în familie... Ei veți bine, că nu poate cer fără nori, nici riu fără nâșip. Care vra să dică și de astadată, vii la vorba mea, că n'ai să fii complect fericit?

S'admitem alt cas! Nu te însori nici odată.

Trăești fericit așa cum te găsești, și nici că-ți trece prin minte de a-ți schimbă felul vieții. Ai tot ce-ți trebuie: lucș, avere mare și metrese frumoșe. Nu joci nici odată cărți, pe bani, nu ești bețiv... în fine posedezi toate calitățile bune și n'ai nici un viciu.

Ei ce crezi, că de astadată n'o să mai ai grige de supărări? Ei așa! Ar fi cineva pré fără minte decât ar judecă astiel, de órece nici de data acesta n'ai să fii complect fericit său mai bine dis: nu vei ave parte ca să te bucuri mult de o fericire aparentă: Se întemplă, că într'o séră vii indispus acasă, și acesta din cauză că poate ai recit la vr'un bal. Cađi bolnav a doua-đi, și medicii nu vor întârđiá de a veni ca să-ți agravezi mai mult bóla. Etă-te în pat și... în suferințe.

Ei ce-mi faci, drăguțule, cu bogăția în anul acesta? Nimic! Ba da; faci ceva: umpli busunarele doctorilor ca să te trimită mai curând pe lumea visurilor, său lumea inchipuită; ca în urmă rudele să se certe pe ceea ce a remas dela tine, și dacă le-ai lăsa mai puțin decât credeau, să te blasteme, pentru că pe când ai trăit nu te-ai gândit să agonisești o avere mai mare; să-ți faci un lucș mai puțin, ca să le fi lăsat dlor bani mai mulți.

În fine după cum veđi, e de-o mie de ori mai bine ca să nu te mai naști. Său dacă ții așa de mult la acesta, ascultă câteva sfaturi, pentru a cunoșce mai bine staurul nemărginit, în mijlocul căruia tu nu ești decât un grăunte de nâșip în pustie.

Ascultă:

Să nu cauți a te insurá cu o femeie pré frumoșă, căci trebuie să știi că în cazul acesta n'o vei luá-o decât pentru amicii tei. Nu căută nici una mai deșteptă decât tine, căci atunci éști de plâns: caută una să se potrivescă la gusturi cu tine, să aibă mai acelaș caracter ca al teu și să nu fie gâlcevitoare său pré pretențioșă; numai atunci va fi armonie în casă. Nu căută să te însori, după cum fac mulți, pentru zestre; atunci nu iai nevastă ca să ingrigescă, ci iai bani ca să te conrupă... Nu o luá mai bogată decât tine, căci îți va pretinde mai mult decât ai ave și decât ai puté.

Nu iubi mult o femeie. Fii cât se va puté mai rece la tandrețele ei, pentru ca în urmă să nu suferi nimic, când ea se va rěci de tine și va căută să te inlocuescă.

Nu fi pré incredător, căci lumea e falsă: acela care crezi că-ți vré mai mult binele, tocmai de multe ori acela te sapă.

Când o femeie îți va zimbí, să intorci capul; și când ea se va supérá, tu să ríđi.

Dacă vrei să nu-ți faci dușmani, nu-ți face nici un prieter.

Iubește puțin și judecă mult.

Nu căută să fii mincinos; acesta e cel mai urit defect. Cu toate că adevărul séméná cu un om sdrențeros, de care fug toți pentru că e pré gol, tu inșe nu fugi.

Dacă vrei să trăești mult, caută să nu ai defecte și să fii rezervat la plăceri, căci plăcerile mai mult, în điuva de ađi perd pe om.

Înainte de a face un pas, judecă mai întei la consecințele ce va urmă, nu ca în urmă să-ți pará reu că l'ai făcut.

Să nu crezi că vei vedé ce-e nou în lume! Nu. Nimic nu este nou; toate sunt așa de vechi, că nimeni nu poate șci cu siguranță în ce vécuri au fost întrebunțate pentru prima órá. Tot ce vei face tu, e aceea ce-au făcut sute de generații înainte ta. Căci și aceia viețuiau, cum vei viețui și tu; aveau și ei aceleși plăceri pe care le vei ave și tu; suferiau, cum vei suferi și tu; aveau aceleși nenoro-

ciri ce le vei avé și tu, și s'au servit in amor și in discuții tot cu aceleși cuvinte cu care te vei servi și tu, cu diferența inse că ei au trăit mai mult decât vei trăi tu. Adevărul e, că pe atunci plăcerile nu erau in așa grad dezvoltate cum sânt ađi, și cum se vor dezvoltá mai târđiu. Și nici corupția nu erá așa de inaintată, de aceea tu vei trăi cu mult mai puțin decât dênșii.

Să nu judeci lumea după cum o vei vedé; s'ar întemplá să te înșeli. Judecá-o așa după cum meritá, căci multe paseri au pene frumoșe, inse pielea li e fôrte négră. Dar, mai bine ar fi să n'o mai judeci; de ôre ce lumea e pré mare și tu ești pré mic pentru a o înțelege și a o judecá cu precisiune. Lumea séméná mult cu o monedá de bronz, care are un strat fôrte gras de poliélá; trebuieșce s'o rađi mult, până ce vei da de adevératul metal din care e compusá.

Mai bine să calci un șarpe pe códă, decât să vorbești de reu o femeie.

Cu cât vei căutá să te sui mai sus, să șcii, că cu atáta căđétura va fi mai periculósá.

Lacrimile femeii sânt falși ca monedele de plumb; nici-odată să nu pui preț pe ele, căci te vei înșelá.

Și acum, decá tot mai îți ca să te naști, ei bine, fie! ia inse séma la tot ce ți-am spus. Nu uitá nimica și adu-ți aminte de acest din urmă cuvânt: Ori cine îți va intinde mâna, să șcii că o va face cu un ôre-care scop.

Inchiei, spunédu-ți anc'odată că: viéța nu e decât o bôlá, acompaniatá de suferință și pe care nenorocirile ți-o vor cântá sub masca ipocrisiei pe tonurile cele mai melodióșe; pe care falsitatea ți-o va spoi de sus până jos; speranțele îți vor face chinurile mai dulci și mórtea in urmă îți va cântá o serenadă de jale, spuindu-ți, că tot ce ai vedut nu a fost, decât spoiéla, tot ce ai simțit, nu a fost decât iritațiunea momentană a sângelui, și că numai aceea ce-ai suferit, a fost adevérat.

Gr. Mărunțean.

Bonbone.

Judecătorul: Spune-mi, dómná, de câți ani ești?
Dómna: Este neapárată trebuință să respund la întrebarea asta?

Judecătorul: Da.

Dómna: Nu voi responde, căci nici o lege nu me pôte silí să fac mărturie in potriiva mea.

*

— I-am đis, că-i om de nimica.
— Și nu te-ai temut?
— Eu să me tem! Ș-apoi i-am spus-o prin telefon.

*

— Teme-te de mine, domnule.
— Eu nu me mai tem de nimica. M'am insurat de 5 ori și am avut 5 — sócre.

Un salto mortale.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Intre pasiunile bărbátești, sportul vênátorei ocupá un loc de frunte. Dar și vênátóritile ancá se pot clasificá, conform istețimei, curagiului și trudei ce trebuie să se desvólte.

Vênátóritile din munți, asupra urșilor, gliganilor și căpriórelor de sigur sânt cele mai periculóșe, in aceste țeri, dar tocmai de aceea și cele mai atrágátóre pentr'un vênátóritor pasionat.

A goní caprele din stâncá 'n stâncá, a umblá prin locuri, unde un pas greșit pôte produce ușor mórte sigurá, étá culmea pasiunii de vênátóritor.

Ilustrațiunea din nr. acesta infátoșezá o asemenea parte primejdiósá. Bietul selbatic gonit din tóte părțile, nu mai are altá scápare, decât să sará in prepastie. Dar cănele îl urmăreșce și acolo. Și sar améndoí jos.

I. H.

Literaturá și arte.

Cartea dlui G. Barițiu. Primum tocmai acuma din Sibiiu volumul al doile din importanta lucrare a dlui G. Barițiu intitulată: »Părți alese din Istoria Transilvaniei, pe doue sute de ani in urmă.« Acest volum, după introducere pregătitoare despre revoluțiunea din Francia dela 1848, trece la evenimentele resbunátóre din monarchia habsburgică, cu care aduce in legăturá pe cele din Transilvania, cuprinde pe larg activitatea națiunii române, decursul resboiului civil, reacțiunea absolutistică insoțită de reforme mari până la 1860, adecá pe un period de 12 ani și un suplement cu 36 documente. O lectură cât se pôte de interesantă, scrisă cu știință adâncă. Cu lucrarea acésta, cea mai insémnată din cele ce au apărut de câțiva ani in literatura română, ilustrul autor își incheie cu demnitate cariera de publicist român. Dorim din inimă ca cerul să-i dea sănătate să pótáterminá nunumai volumul al treile, dar să mai pótá da la luminá și alte lucrări. Prețul acestui volum: legat ușor e 4 fl. 50 cr., legat frumos in pânză 5 fl.

Proșá și Versuri de Eminescu. Anunțáram in mai multe rânduri, că dl V. G. Morțun a dat sub tipar la Iași un volum de lucrări ale lui Eminescu, care nu se aflá publicate in volumul editat la București. Acest volum a apărut și pörtá titlul: »Proșá și Versuri.« Culegerea e precedată de o scrisóre a regretatului poet către dl Morțun, in care acela (la 11 nov. 1887) i cere ajutorul in estrema miserie care îl amenință. Scrisórea acésta este un fel de respuns la adresa dlui Titu Maiorescu, care scrie in prefața edițiunii noue a poeziilor lui Eminescu, că acesta n'a dus nici o lipsă. Apoi urmăză urmátórele lucrări in proșá: Făt-Frumos din lacrimă, Sermanul Dionis, Influența austriacă, reproduse din »Convorbiri Literare«, și poeziile: Făt-Frumos din teiu, Fóie veștedă, Diana, asemenea reproduse de acolo, »Dalila« din albumul điarului »Epoca«, »Nu me înțelegi«, din albumul societății Unirea; Séra pe deal, La Stéuá, De ce nu-mi víi, Kamadeva, éráș din »Convorbiri«; după aceste se reproduc din »Familia« primele 12 poezii ale lui Eminescu și anume: De-aș avé, O călărire in điori, Din străinătate, La Bucovina, Speranța, Misterele nopții, Ce-ți doresc eu ție dulce Românie, La Heliade, La o artistă, Amorul unei marmure, Junii corupți, Amicului F. J.; tot din »Familia«: »Din nópte.« Din »Fântána Blandusiei«: Viéța, Stelele 'n cer. Prețul volumului, in ediție de lucș 10 lei, pe hârtie veliná 5 lei, ediție populará 3 lei.

Créngá ilustrat. Cetim in »Românul« că poveștile și amintirile lui Créngá vor fi ilustrate. Dl A. Xenopol, profesor de istorie la universitatea din Iași, a mers anume la București spre a se înțelege in acésta privință cu dl Jiquide, cunoscutul pictor și caricaturist român. Dl Jiquide a și primit cele 10 coli ce au apărut deja din poveștile regretatului Créngá și după ce le va cetí de vr'o câteva ori, spre a pétrunde bine tipurile descrise de autor, se va apucá de lucru.

Contra originiei nóstre latine. Dl Anton Hermann, profesor in Budapesta și redactorul revistei:

»Ethnologische Mittheilungen« a reprodus din această revistă a sa o lucrare de 10 pagini, sub titlul: „Alternativák a rumen ethnologiahoz“ (Alternative la etnologia română.) În această lucrare »sciintifică« autorul combate originea noastră latină și susține că ne tragem din Balcani.

Dile și Nopti. Acesta va fi titlul unui volum de aproape 400 pagini, ce dl Th. M. Stoenescu, directorul »Revistei Literare« din București, a dat sub tipar acolo. Volumul va conține poezii, din care drept specimen, publicăm una în nr. de acum al foii noastre. Prețul de abonament e 3 lei.

Teatru și musică.

Șoiri teatrale și musicale. *Dra Agata Bârescu* a jucat de curând la Karltheater din Viena pentru prima-ora un rol de bărbat în piesa »Le passant« de François Coppée. — *Tenoristul Gabrielescu* a fost chemat la opera din Viena, cu léfa de 40,000 franci pe an; dar fiind că din America i s'a propus un angajament mai favorabil, (120,000 franci pe patru luni.) n'a primit.

Teatrul Național din București. În duminică trecută s'a jucat pentru prima-ora în stagiunea această tragediă „Pygmalion“ de dl Bengescu-Dabija, în beneficiul dșorei Ciupagea. Afară de beneficiata au mai jucat roluri de frunte: dna Aristița Romanescu și dnii Gr. Manolescu și C. Notara. Sala a fost plină.

Societatea domnișoarelor din Lugos a arangiat în sala otelului »Concordia« la 10/22 februarie a. c. o serată literară-musicală cu dans, cu programul următor: 1. Concertul. 1. E. Schütt: „Valse lente“ și H. Wenzel: »Lachtäubchen« (Gavotte) cântate pe pian de dșora Alma Major. 2. P. Dulfu: »Drăcușorii« snovă în versuri, povestită de dșora Lucia Vlad. 3. Decker: »Flori fumose« și Moskovsky: »Serenadă« cânt. de dl D. Terfaloga. 4. Bethoven: Ouvertura »Egmont« cântată pe 2 pian de dșorele Sidonia Major, Cornelia Ianculescu, Teodora Nedelcu și dna E. Avramescu. După aceea a urmat »Tombola« și apoi dansul. Petrecerea a fost foarte reușită, numerele concertului toate bine predate, venitul curat (pentru impregiurările locale) credem, că a fost destul de satisfăcător și animația publicului a ținut până la sfârșit — adică până la 5 ore dimineața — fără intrerupere. Inteligența română din Lugos a fost adunată totă la această petrecere, câțiva oșpeți au fost și din alte părți și toți și-au petrecut bine și au plecat mulțumiți. (Și nu cum onorabilul jurnal »Krassó-Szörényer-Zeitung« din loc a avut suprema bunăvoință a se pré repeși și a raportă în nrl seu de duminică 2 martie, că: »oșpeții au plecat cu mult înainte de miezul noptii«; — dl corespondent al numitului jurnal, peste tot nu a fost bine informat — dar îndeosebi în ce priveșce invitările făcute și trimise.) Conform invitațiilor făcute, ne ținem de datorie a aduce la acest loc sincera noastră mulțumită onorațiilor domni și dōmne, care au binevoit a contribui la această petrecere și cari sūnt: Ilustritatea Sa, dl epp. al Caransebeșului Nicolae Popea 5 fl., Prăilustrul dn Zeno Mocioni 5 fl., dl dr. A. Maniu notar public (Oravița) 5 fl., dl dr. C. Radulescu (București) 1 galben, dl dr. I. Manguca (Dolove) 5 fl., dl F. Rezei avocat (Lugos) 5 fl., dl dr. Iacob Major (Lugos) 5 fl., Ilustritatea Sa dl preposit S. Moldovan (Lugos) 4 fl., dl dr. Ión Major avocat (Lugos) 4 fl., dl C. Radulescu avocat (Lugos) 4 fl., dl T. Hațeg avocat (Lugos) 4 fl., dl I. Ianculescu (Lugos) 3 fl., dl dr. G. Popovici protop. (Lugos) 3 fl., dl I. Nedelcu avocat (Lugos) 3 fl., dl C. Brânduși (Lugos) 3 fl., Ilustritatea Sa dl

Antoni Mocioni 2 fl., Reverendis. dn N. Birescu (Lugos) 2 fl. 70 cr., dl St. Antonescu (Lugos) 2 fl., dl G. Martinescu avocat (Lugos) 2 fl., Rever. dn A. Liviu canonic (Lugos) 2 fl., Rever. dn M. Ignea (Lugos) 2 fl., dl N. Proștean avocat (Lugos) 2 fl., dl C. Bredicean avocat (Lugos) 2 fl., dl dr. T. Bădescu (Caransebeș) 2 fl., dl I. Budințan (Bogșa) 2 fl., dl dr. A. Oprea avocat (Bogșa) 2 fl., dl D. Blajovan (Bogșa) 2 fl., dl A. Diaconovici (Bogșa) 2 fl., dl I. Furlugian (Bogșa) 2 fl., dl P. Corcan (Jam) 2 fl. Din Lugos: Dna O. Pap 2 fl., dna E. Cosgaria 2 fl., dna S. Vlad 2 fl., dna Stanca Lungu (Zdióra) 2 fl., dna E. Germanescu (Lugos) 2 fl. Din Lugos: Dl P. Peștean 2 fl., dl N. Iorga 2 fl., dl dr. D. Balaș 2 fl., dl dr. P. Avramescu 2 fl., dl V. Tomici 2 fl., dl dr. D. Florescu avocat 2 fl., dl dr. St. Petrovici 2 fl., dl dr. G. Dobrin 2 fl., dl C. Birescu 2 fl., dl N. Crăciun 2 fl., dl V. Jurca 2 fl., dl N. Popeți 2 fl., dl N. Țunea 2 fl., dl G. Pavel 2 fl., dl N. Gurgut 2 fl., dl T. Raț 2 fl., dl N. Muntean 2 fl., dl V. Florescu notar (Dubesti) 1 fl. 40 cr., dl P. Cornean (Caransebeș) 1 fl. 40 cr., dl D. Terfaloga (Caransebeș) 1 fl. 40 cr., dl A. Sequens (Caransebeș) 1 fl. 20 cr. Din Lugos: Dl N. Selagian 1 fl. 20 cr., dl D. Marcovici 1 fl. 20 cr., dl C. Dragomir 1 fl. 20 cr., dl N. Paraschievici 1 fl. 20 cr., dșora Sofia Florescu 40 cr., dșora Sofia Barbu 40 cr. Peste tot au încurs; 193 fl. 64 cr. v. a., în care se cuprind și 44 fl. 30 cr. pentru biletele vândute la tombolă. Cheltueli au fost 104 fl. v. a. Venitul curat deci, destinat înființāndei »Reuniuni de dame române în Lugos« este suma de: 89 fl. 64 cr. v. care s'a și depus în cassa de păstrare »Lugoșana« din loc. — *Comitetul arangiator.*

Conservatorul din București. În sala noului palat al Ateneului s'a dat duminică concertul vocal și instrumental pentru a 25 aniversare a înființării conservatorului. M. S. regele și A. S. regală principele Ferdinand au asistat la această magnifică serbare. La sosirea M. S. regelui, orchestra compusă din 56 persoane, foști și actuali elevi ai conservatorului, cântă imnul național. Dl Stefan Velescu, directorul conservatorului de declamațiune, ținū un discurs, arătând progresele făcute de conservator în cei 25 de ani dela înființarea lui. Enumără artiștii, cari au eșit treptat din conservatorul de musică și de declamațiune, cum sūnt: dșora Teodorini, dl Gabrielescu, Notara, etc. După terminarea discursului începū concertul, care dură până la orele 4 și jumătate. Succesul concertului, scrie »Românul« a fost mai cu seamă pentru Uvertură executată de orchestra conservatorului, sub direcțiunea dlui Wachmann, pentru compozițiunea dlui prof. Ștefănescu executată în octet, pentru Dinicu, mult talentatul violoncelist român și pentru corul de bărbați condus tot de dl Wachmann.

Ruga dela Chisetu în Cacova. De lângă Oravița primim următoarele șire: Deora-ce ved că nu v'a scris nimene, ve înștiințez eu, că »Ruga dela Chisetu«, comedia populară cu cântece și joc de Iosif Vulcan, s'a jucat și 'n Cacova la 20 febr. cu mare succes de corul vocal al plugarilor români de acolo, sub conducerea zelosului învățător Traian Lința, care în adevăr merită multă laudă. Nunumai corurile au fost cântate exact, dar și solurile; ér cei ce au ținut singuraticile roluri, au înuit pe toți și au fost în continuu aplaudați. Concertul, care s'a dat înainte de teatru, a fost o nimerită introducere la piesă.

O piesă nouă de Millo Dilele trecute s'a jucat la București, în teatrul »Dacia«, o piesă nouă de dl M. Millo, intitulată »Influența«, comedie cu cântece în douē acte. Étă tablourile: Actul I. Influența geloziei. — Influența amorului. — Influența politiceii. —

Influența Grandomaniei. — Actul II. Diplomația amurului. — Influența beuturei. — Visul portofolelor. — Răpirea lui Blejan. — Actul III. Influența hoției. — Lada de fier influențată. — Caftan și Guguman. — Danțul partidelor. — Influența. — Anti-Perina.

Serată literară 'n Iași. Duminecă dñii Belador și Rădulescu din Iași au dat o frumoasă serată literară, cu concursul mai multor artiști și artiste de acolo, programa se compuse din următoarele bucăți: Lor! de Al. C. Cuza; Liniște, Iertare, Dormi iubito, de Al. Vlăduță; Adio, de M. Eminescu; Lăutarul, de N. Beldiceanu; Iléna, mirésa pandurului de Bolintineanu; Noptea de noiembrie, de Al. Macedonschi; Ilusii pierdute, de N. Nicolescu; Proscrisul, de Bonetti Roman; Mihnea și Baba, de Bolintineanu; Strigoii, de Sihleanu; Rochița, de Rugea Emanuel și Viéța, de Granet Dancourt.

O nouă reuniune de cântări. Ministrul reg. ung. de interne a provădit cu clausula de aprobare statutele Reuniunii române gr. or. de cântări din Kétegyháza.

Biserica și școlă.

Șcirea bisericească și școlară. *Episcopul Melchisedec* se află bolnav de câteva săptămâni; a început, scrie „Românul” din nou să circule șvonul despre o apropiată retragere a Pr. SSale în viața privată. — *La alegerea de protopop gr. or. al Sibiiului* dl Matei Voilean a obținut 34 voturi, protopresbiterul din Deva Ioan Papiu 32. — *Dl Ioan Slavici* s'a mutat din Sibiu napoi la București, să-și reocupe postul de profesor la institutul Asilul Elena Dómna. — *Dl Ilie Beu*, de origine din Apoldul-inferior, la 1 martie a fost promovat de către universitatea din Gratz la građul de dr. în medicină.

Fundația Gozsdu. Comitetul administrativ al fundației Gozsdu a ținut în săptămâna trecută ședințele sale în Budapesta, sub presiul Esc. Sale mitropolitului Miron Romanul, participând și Pr. SS. Lor episcopii Ioan Mețian și Nicolae Popea, dimpreună cu ceialalți membrii mireni ai comitetului.

„**Societatea Transilvania**” din București a ținut adunare generală în ziua de 18 februarie curent (2 martie n.) Din darea de sémă făcută de comitet rezultă, că averea acestei societăți actualminte este de 194.180 lei, consistând în efecte de ale Statului depuse la casa de depuneri și consemnațiuni. Actualminte întreține din venitul fondului ei, doi bursieri la facultatea de litere din Viena și 51 elevi la diferite meserii. Duminecă, 25 februarie (9 martie) curent va ținé a doua adunare generală, la ordinea ăilei fiind raportul comisiunei verificătórea gestiunei comitetului pe anul 1889 și alegerea noului comitet.

Pentru școléle populare și civile. Ministrul unguresc de instrucțiune a ordonat, ca în școléle populare și în școléle civile de fete lucrul de mână și în școléle de băeți și fete de améndoué categoriile desemnului cu mâna liberă și geometric sânt obiecte atât de importante, încât se póte cere dela fiecare elev, ca să și-le învețe, ér o notă nesuficientă din ele împedecă trecerea în altă clasă. Cel ce cade odată din caligrafie, póte trece în clasa superióră următóre; decă se repetă acésta, are să repeteze examenul, eventual repetă clasa. O notă nesuficientă din cântare și gimnastică nu împedecă trecerea în clasa următóre superióră. Scutirea inse de aceste obiecte se póte face numai pe temeiul unui certificat dela autoritate pentru un defect corporal; scutirea de cântare se póte referi la participarea practică, dar respectivii au să fie de față în ora de cântare, pentru a-ș formá auđul.

Ce e nou ?

Conferințe literare. *Dl dr. V. Babeș*, directorul institutului de bacteologie din București, va rencepe în curénd conferințele sale asupra baccélelor cari provócă diferite bóle. — *Dl A. D. Xenopol*, profesor la universitatea din Iași, a ținut în săptămâna trecută o conferință literară la Focșani, despre »idea romană în desvoltarea poporului român.« — *Dl Teodor Ceonța*, profesor în Arad, la 8 martie n. va ținé o prelegere publică, vorbind despre »expansiunea aerului atmosferic.« — *Dl Dimitrie Dan* a ținut dumineca trecută prelegere publică în Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina, la Cernăuți, vorbind despre Armenii orientali din Bucovina.

Adrese dlui general Doda. ăilele trecute s'a trimis din București dlui general Traian Doda o adresă de felicitare, care a fost subscrisă de mai multe sute de éni: senatori, deputați, proprietari, comercianți, profesori, ăiarisți și alți bărbați de frunte. Asemenea adrese s'au trimis și din unele orașe și ținuturi de pe la noi, locuite de români. Tóte s'au făcut din incidentul presintării de cătră ilustrul bărbat la tronul Maj. Sale a tuturor durerilor națiunii române, în véra anului trecut.

Reuniunea femeilor române din Sibiu își va ținé duminecă în 25 februarie (9 martie) 1890 la 3 ore p. m. a XIX adunare generală ordinară în localul societății de lectură română din Sibiu. Obiectele: Raportul comitetului; esaminarea socotelilor pe anul 1889; propuneri eventnali; alegerea comitetului pe periodul de 3 ani viitor. Tóți membrii Reuniunii sânt rugați a participă la acésta adunare generală.

Advocați noi. *Dl Coriolan Pap* ș-a deschis cancelăria advocățială în Oradea-mare. — *Dl dr. Aurel Novac* s'a stabilit ca avocat în Biserica-Albă.

Institute de credit. *Timișana* ș-a ținut adunarea generală în 3 martie. S'a constatat cu bucurie, că institutul progreséză, că riverimentul a fost 2.266.127 fl. 48 cr. Din căștigul curat acțiónarilor li se vor da 6% de fiecare acțiune; la fondul de rezervă s'a adaugat 8161 fl. 7 cr., astfel fondul acesta s'a urcat la 21.137 fl. 46 cr., pentru scopuri culturale s'a votat 100 fl. Alumneului român din Timișóra și 50 fl. pentru Societatea Petru Maior din Budapesta. — *Silvania* din Șimleu, care va ținé adunarea sa generală în 22 martie, ne-a trimis socotelile pe al doile an de gestiune. Din aceste vedem, că profitul curat al anului trecut a fost 9564 fl. 96 cr., cu 3051 fl. 4 cr. mai mult decât în anul precedent. Direcțiunea propune ca din profitul curat al anului trecut să se dea acțiónarilor 7% la fondul de rezervă 20%, pentru scopuri filantropice 480 fl., din care sumă cea mai mare (300 fl.) școléi de fete a Reuniunii femeilor române sélăgene în Șimleu. — *Avararia*, din Abrud, va ținé adunarea sa generală în 20 martie; capitalul social este 30.000 fl., venitul curat al anului trecut 3.635 fl. 37 cr.

Crisă ministerială. ăiarele din Budapesta ne anunță, că ministrul president Tisza ș-a dat dimisiunea. Causa se ăice a fi neștelegerea cu ceialalți ministri în cestiunea incolatului. Șcirea cea mai nouă inse ăice, că Maj. Sa încă n'a primit dimisiunea.

„**Nonna.**” Nici nu scăparăm bine de »influenza« și o nouă bolă cu mult mai ușórá, dar' cu atât mai periculósă ne amenință. Numele acestei bóle e Nonna și se manifestéză intr'un somn, care ține mai multe ăile și din care pacientul adese nu se mai trezeșce nici-odată. Cea dintéi șcire despre acésta bolă a sosit din Italia. Acum se spune, că în Viena s'au constatat deja trei casuri. În special o damă engleză dórme

acum de opt zile. In al doilea cas se tractează de un tiner, care a cădut într'un somn letargic. Afară de aceea se spune din parte medicală, că in timpul din urmă al epidemiei de »Influenza« a venit la Viena un individ, care avuse deja »Influenza«, acolo a recidivat și a cădut într'un somn, care a ținut patru zile. Urmări rele pentru pacient nu s'au ivit.

Necrologie Eugenia Muntean d'Aldulian, soția dlui Baltazar Muntean avocat in Oravița, fiica repositului septemvir Aldulian, proprietară a Crucei Elisabeta din România, a încetat din viață la 2 martie n., in etate de 32 ani, lăsând in doliu și patru prunci minoreni. — **Emilia N. Chiornîță** n. Radu Popea, soția dlui Nicolae Chiornîță, a murit in Cuculata, la 12/24 febr., in etate de 39 ani. — **Nicolae Grecu**, căpitan in pensiune, a repositat in 1 martie n., in etate de 48 ani. — **Ieronim Albini**, fost teolog, absolvent de drept, comisar c. r. de cerc și notar, a murit la Zlatna, in 23 februarie, in etate de 67 ani. Il gelesc: **Estera Albini** n. Man ca soție, **Septimia Piso** n. Albini, **Maria Mezei** n. Albini, **Ana Muntean** n. Albini, **Fabia V. Pop** n. Albini, **Iuliu V. Albini**, **Rea Silvia Albini** ca fii și fiice, **Pompiliu Piso**, **Ludovic Mezei**, **Aug. Muntean**, **Iuliu Pop** ca gineri, dimpreună cu alți consăngeni.

Oglinda lumii.

Lupii in Rusia. Ca să ne putem face ideia de pagubele enorme ce pricinuesc in Rusia lupii, vom da următoarele dintr'o statistică alcătuită de guvernul rus. In anul trecut lupii au spintecat 208 oameni, peste 30,000 boi și 70,000 alte animale de casă. Tot in anul trecut in provincia Bolodogo au fost impușcați 49,000 lupi. in Cazan 31,000. Autoritățile comune au plătit pentru fiecare lup câte 10 ruble.

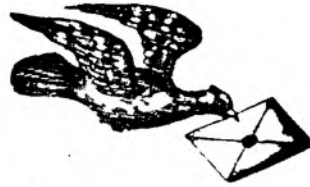
O femeie cu noue bărbați. Femeia americană **Mollie Corwin** de sigur că nu ar fi ajuns faimosă decât nu ar fi avut deja până acum noue bărbați. După cum spune o gazetă din New-York, dna Mollie inainte de asta cu câteva zile numai a jurat credință eternă (?) celui mai nou bărbat al ei. Curajosul bărbat, al noulea, se numește **Casack**. Ceea ce este mai interesant din toate, este, că dintre foștii bărbați ai dōmnei 5 și ađi trăesc și se bucură de perfectă sănătate. Dna Mollie s'a măritat pentru prima dată la anul 1867 și astfel d'atunci până acum aproape in fiecare doi ani a schimbat câte un bărbat.

Felurimi.

Locul cel mai rece de pe pământ. Din observațiunile făcute d'un invētat englez rezultă, că locul cel mai rece de pe pământ este **Verșoiansk**, in Siberia. Până acum, s'a cređut, că la **Irkusk** eră frigul cel mai riguros, dar' s'a dovedit că la **Verșoiansk** temperatura mijlociă se cobōră mult mai jos. In această localitate, temperatura mijlociă, in luna lui ianuarie, e de 45 grade; in februarie de 49, in martie de 33 etc. Cel mai mare frig ce s'a observat a fost la 3 decembre 1871; termometrul s'a coborīt la 63 grade subt zero. Ecă unele din efectele produse de acest frig escesiv: trei piei de ren abia ajungeau pentru ca cineva să s'acopere așa incāt să oprescă sângele-i d'a inghieta. Ori ce mișcare de respirație ocașionează o senzație durerōsă, care nu pōte fi suferită de gāt și plōmāni. Aerul esalat inghēta la moment și se transformă in mici ace de ghieta.

Canarii roși. Vēđut ați canari roși? Nu, de sigur. E bine, decā voiți asemenea pāseri, intrebuițați rețeta următoare. Cānd incep să creșcă penele și până ce cresc cu totul, să dați canarilor, in tōte zilele o papară compusă de pāne și gālbenuș de ou. In această papară puneți ardei pisat, cāt puteți luā cu doue degete. Formula nu e a nōstră, dar confratele nostru dela »Chasse et Pêche« ne incredințeză că este fōrte bună.

Poșta redacțiunei.

Somosches. In versurile trimise este ici-colo cāte o idee poetică, dar nici una n'are forma d'a se putē presința in publicitate. »Amorul« intre tōte e cel mai reușit și decā s'ar corege, s'ar putē chiar publicā. Dar nu de aceste ne trimite, ci poesie și prosă culēsă din popor.

Cucōna Catinca. Un gen neadmis in fōia nōstră.

Jebel. Ne bucurām cā și plugarii nōștri se interesēză de literatură. Vom alege din poesile populare trimise; culege și altele, dar intoemai cum le cāntă poporul.

Viena. Decā viniā la timpul seu, o publicam bucurosi; dar acuma, aprōpe la patru sēptēmāni și după ce acelaș text s'a publicat in alte doue țiare, nu o mai putem intrebuița.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

fōrte folositoare in tōte bōlele de stomac.

Vindecā: lipsa de apetit, slābiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica, catarul de stomac, acrēla n gāt, gālbinaerea, grēța, vērșarea, durerile de cap (decā provin din stomac,) sgārciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru intrebuițare 40 cr.; duplā 70 or. Expedițiunea centrală prin farmacistul **Carl Brady**, in **Kremsier** (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de **Maria-Zell** pentru stomac se falsifică și se imitēzā mult. **Semnul veritabilității** este, că fiecare sticluță trebuie să fie impachetată in hārtie roșie, provēđutā cu marca de sus și să aibă **regulele de intrebuițare**, mai observāndu-se, că este tipăritā in **imprimeria lui H. Gusek in Kremsier.**

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se intrebuițeză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpērătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului **C. Brady**, **Kremsier** Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decā banii se trimit inainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sūnt niște lēcūri secrete. Descrierea se aflā in **regulele de intrebuițare** care se alăturā la fiecare sticlā și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se aflā de vēndare: in **Oradea-mare** la farmaciștii: **E. Ember**, **Lud. Molnár**, **George Nyiry**, **Carol Bleyer**, **Ales. Heringh** și la **misericordiani**; in **Bereyő-Ujfalu** la farm. **Geza Tamásy**, in **Kis-Marja** la farm. **Fr. Gallasy**; in **Komádi** la farm. **G. Scholtz**; in **Salonia** la farm. **L. Kovács** și **Fr. Podráczky**; in **B. Diosig** la **I. Vaday**. 21—43

Călindarul sēptēmānei.

Dia sēpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sōrele
Duminea	2 din post	Ev. dela Mărcuc. 2, gl 6, a inv. 6.	res. ap.
Duminea	25	Par Tarassie	9 Filemon 6 24 5 57
Luni	26	Par. Porfirie	10 Francisca 6 22 5 58
Martī	27	Par. Procopie	11 40 mucenici 6 20 5 0
Mercuri	28	Par. Vasilie	12 Constanția 6 19 6 1
Joi	1	Cuv. Eudochia	13 Ernest 6 18 6 2
Vineri	2	Mart. Theodot	14 Matilda 6 16 6 4
Sāmbătā	3	Mart. Eutropiu	15 Cristof 6 15 6 5

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel in Oradea-mare.